

українську мову в Загребському університеті (Югославія), а ст. викладач Мартянова О. П. – в Канаді. В Монгольському університеті доц. Дем'янчук І. П. викладав теорію і практику друку (склав і передав конспекти лекцій монгольським колегам), доц. Сенчик М. О. – кримінальне право, доц. Бублик Б. М. – вищу математику, а доц. Куликовський В. К. – геологію, доц. Литвиненко О. Г. – політекономію; викладачі Скоростецька З. В. і Коробейнікова Н. Б. викладали російську мову на Кубі, доц. Глущенко – вищу математику у НДР. Доцент Єременко працював експертом ЮНЕСКО у Женеві.

Окремі лекції прочитали проректор, професор Жмудський О. З. у Лейпцигському університеті про рентгеносвітло, декан юридичного факультету Заворотко П. П. у Братиславському університеті про цивільне процесуальне законодавство УРСР, доц. Лисиченко В. К. свої лекції з криміналістики читав у тому ж Братиславському університеті. Проф. Богач П. Г. прочитав лекції в Міннесотському університеті і Мейо-Фаундейшн (США). Доцент кафедри історії СРСР Бруз В. С. успішно читав англійською мовою в університетах Майсора, Бангалора та Хайдарабада (Індія) лекції з питань зовнішньої політики СРСР, історії радянської економіки та вищої школи за останню половину століття. Заступник декана юридичного факультету доц. Лисиченко В. К. у Братиславському і Празькому університетах прочитав лекції "Методика складання і практичного застосування в начальному процесі програмованих матеріалів з криміналістики", "Техніка складання програмованих матеріалів з криміналістики". Попередні домовленості з вузами Заходу про читання у них лекцій зазвичай залишались нереалізованими.

Цього ж року в КНР лекції читали зав. кафедри корисних копалин, доц. Куликовський В. К. та доц. кафедри електроніки С. М. Левитський; у соціалістичному В'єтнамі – доц. кафедри фізіології рослин І. П. Білокінь, у Монголії – доц. кафедри зарубіжної літератури Н. М. Матузова, а в 1961 р. в ОАР лекції читав доц. кафедри геофізичних методів розвідки корисних копалин Скопиченко М. Ф., у Краківському університеті (Польща): декан хімічного факультету, проф. Пилипенко А. Т., доц. кафедри експериментальної біології і дарвінізму Кравець Г. К., доц. кафедри української літератури Жук Н. Й., доц. кафедри нової і новітньої історії Кундюба І. Д., у Будапештському університеті – проф. Калужнін Л. А. (алгебра), Багдадському університеті – доц. Короткова А. Н. і доц. Скрипник Л. З. (російська мова) [1, оп. 5, спр. 333, арк. 19-20, 41].

Таким чином, у другій половині 1940-х – першій половині 1960-х років у КДУ ім. Т. Г. Шевченка навчались іноземні студенти, які здебільшого були громадянами "соціалістичних" країн. Викладачі університету читали лекції в основному у вишах країн знову ж таки т. зв. "народної демократії".

Список використаних джерел

1. Державний архів м. Києва. – Ф. Р-1246: Київський ордена Леніна Державний університет імені Т. Г. Шевченка Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти УРСР.
2. Директор заводу Цейс Мартін Дитріх з киянами-практикантами на вулицях Лейпцига // За радянські кадри. – 1959. – 14 берез.
3. Київський ордена Леніна державний університет ім. Т. Г. Шевченка / Ред. кол.: І. Т. Швець та ін. – К., 1967.
4. На практиці в НДР // За радянські кадри. – 1959. – 16 верес.
5. Незабутні враження // За радянські кадри. – 1964. – 1 квіт.
6. По Єгипту // За радянські кадри. – 1958. – 22 берез.; 29 берез.; 4 квіт.
7. Тиждень в Польщі // За радянські кадри. – 1959. – 14 берез.
8. У чехословацьких друзів // За радянські кадри. – 1958. – 1 жовт.

Надійшла до редколегії 10.10.14

Я. Купчик, канд. ист. наук, ст. лаборант
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

МЕЖДУНАРОДНЫЕ УЧЕБНЫЕ СВЯЗИ

КИЕВСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКО (1943-1964 гг.)

Освещено обучение в КГУ им. Т. Г. Шевченко иностранных студентов, а также стажировку студентов и педагогическую работу преподавателей этого университета за границей.

Ключевые слова: Обучение, стажировка, педагогическая работа, КГУ им. Т. Г. Шевченко.

Ya. Kupchyk, Ph.D. in History, senior
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

INTERNATIONAL STUDY CONNECTIONS OF KYIV STATE TARAS SHEVCHENKO UNIVERSITY IN 1943–1964

The article deals with the study of foreign students at Taras Shevchenko Kyiv State University, as well as the traineeship of students and pedagogical work of professors of this university abroad.

Keywords: education, traineeship, educational work, Taras Shevchenko Kyiv State University.

УДК 94 (73: 574): 327 "199/200"

Г. Мінгазутдінова, асп.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

КАЗАХСТАН В СИСТЕМІ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРЕСІВ США КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Статтю присвячено комплексу економічних та військових інтересів США стосовно найбільшої центральноазійської держави – Казахстану наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Ключові слова: Центральна Азія, Казахстан, нафтогазові ресурси, військове співробітництво.

Поява нових незалежних держав у Центральній Азії після розпаду СРСР та включення цих держав до системи рівноправних політичних та економічних відносин поставила на порядок денний американської зовнішньої політики досить складне завдання з визначення пріоритетів щодо цього ключового регіону. Роз-

пад та дезінтеграція СРСР і виникнення нових незалежних держав у центрі Євразії створили для однієї з молодих держав регіону – Республіки Казахстан – якісно новий геополітичний статус, а отже й викликали потребу визначення Вашингтоном її місця в світовій зовнішньополітичній стратегії.

© Мінгазутдінова Г., 2014

В історіографічному плані тема відносин Республіки Казахстан та США початку окресленого періоду розкривається переважно в доробку політичних діячів РК, серед яких президент країни Н.Назарбаєв та колишній радник міністра закордонних справ Казахстану Є.Р. Шаймарданов (зокрема, звертає на себе увагу дисертація останнього на здобуття ступеню кандидата історичних наук, захищена 1993 року та присвячена відносинам США та Казахстану в 1991 – 1993 рр.) [10]. Серед напрацювань початку XXI ст. слід відзначити роботи як казахстанських науковців (Л.А.Бакаєв, М.Лаумулін, М.Нургалієв, Ф.Кукеєва, Б.Султанов), так і їхніх європейських та американських колег (серед яких слід згадати Р.Стівенса-мол., М.А.Переза Мартіна, С.Корнелла, Е.Уімбуш, а також апологета концепції "Великої Центральної Азії" Ф. Старра) [18]. Проте, у вищезгаданих працях проблема місця Казахстану в системі зовнішньополітичних інтересів США розкривається фрагментарно.

З найперших днів власної незалежності Казахстан опинився в центрі великої геополітичної гри, в якій сконцентрувалися всі проблеми пострадянського періоду, серед яких найголовнішими були ослаблення геополітичного авторитету Росії після зникнення з політичної карти Радянського Союзу, проблема ядерного спадку на території колишніх республік СРСР, загроза поширення ісламського фундаменталізму, інтенсивне зростання ролі Китаю в міжнародних відносинах тощо.

Казахстан мав ряд міжнародно-політичних переваг: географічне розташування, вигідне зі стратегічного та зовнішньополітичного поглядів, наявність багатих родовищ енергоресурсів та ін. В геополітичному сенсі найважливішим стало те, що країна перебувала на перетині шляхів, що зв'язують між собою Європу та Азію. Таким чином, своїм розташуванням у трикутнику "Росія – Китай – ісламський світ" вона мала повноцінну можливість виступати в ролі містка між Росією та Китаєм, Росією та іншими державами Центральної Азії, а через них встановити зв'язок із Південною Азією та Середнім Сходом [1, с. 76]. Крім того, Казахстану належала важлива роль у найкоротшому шляху з Європи до Південно-Східної Азії, перш за все це стосується повітряних шляхів сполучення. З іншого боку, географічне становище Казахстану робить його ізольованим від відкритих морських шляхів, тому добросусідські відносини із суміжними державами для Казахстану є гарантією отримання доступу до світових комунікацій. Єдиним варіантом доступу до водного сполучення для Казахстану може бути Каспійське море, проте проблематика поділу його акваторій на певний час відкладала цю перспективу. Каспій близько 250 років являв собою зону російсько-іранських політичних та економічних інтересів, але на початку 1990-х рр. він припинив бути внутрішнім озером СРСР після того, як на його узбережжі з'явилися нові суверенні держави (Казахстан, Азербайджан, Туркменістан) [2]. Із зростанням кількості прикаспійських суб'єктів міжнародного права з колишніх двох до нинішніх п'яти каспійські та прикаспійські проблеми почали посилюватися. Нові незалежні держави заявили власні права на каспійські багатства, відтак наріжним каменем усіх зустрічей, пов'язаних з геополітичною проблематикою регіону, стали три блоки питань: статус Каспію та його ресурсів, а отже, принципи їхнього розподілу, ситуація з осетровими в усьому басейні та розвиток його транспортно-транзитних можливостей.

Велике значення мало те, що під контролем Казахстану опинилися величезні запаси природних ресурсів. Так, найбільша частка резервів нафти в регіоні належить саме Казахстану, становлячи 3,6 млрд. т. [4]. Казахстан також є лідером за об'ємом видобутку нафти та

доведеним запасам. Це сприяло інтеграції Казахстану до світової економіки в ролі постачальника вуглеводневої сировини. Окрім вуглеводів, надра Казахстану містили казкові поклади інших цінних сировинних ресурсів.

Геополітичне становище Казахстану спонукало його до пошуку надійних партнерів і союзників та проведення багатовекторної зовнішньої політики, спрямованої на взаємодію із державами світу, міжнародними та регіональними організаціями. У контексті гарантії національної безпеки Казахстану його зовнішньополітична стратегія, крім зазначених географічних чинників, мала виходити і з наявності зовнішніх загроз. Розвиток відносин з безпосередніми сусідами по регіону та обрання зовнішніх пріоритетів буде обумовлено для Казахстану трьома китами його геополітичної ваги: перебуванням у сфері "особливих інтересів" Росії, включенням до зони "традиційних інтересів" Китаю та наявністю величезних природних ресурсів, а, отже, потраплянням до зони "глобальних інтересів" США та інших впливових країн світу.

З розпадом СРСР і утворенням нових незалежних держав США поспішали скористатися можливістю встановити з країнами Центральної Азії не лише дипломатичні відносини, але й укріпити свій економічний та політичний вплив. Умови для цього на початку 1990-х рр. були сприятливі. Зокрема, у Центральній Азії – мусульманські республіки зорієнтувалися швидше на Захід, ніж на Схід. Ще за радянських часів між Казахстаном та США встановилися консультативні відносини, перша зустріч на вищому рівні відбулася в липні 1990 р. [6, с. 237], а офіційне визнання незалежного Казахстану започаткувало дипломатичні зносини. Відтак політичний діалог на найвищому рівні продовжував бути наріжним каменем співробітництва і за президентства Б.Обами. Шляхом економічної взаємодії та підтримкою комерційної інфраструктури Казахстан перетворював Центральну Азію на "півмісяць можливостей" та сприяв просуванню інтересів США в регіоні [9]. За 20 років державам вдалося створити повноцінне партнерство в галузі економіки (лише за 2013 рік товарообіг між країнами сягнув 2,75 млрд. дол. [3]), ядерного нерозповсюдження та енергетики. США почали розглядати Казахстан як надійного регіонального партнера, здатного впливати безпосередньо на глобальну та регіональну безпеку.

Центральна Азія та Казахстан були цікаві Сполученим Штатам як володарі стратегічно важливих енергетичних ресурсів, а також як геополітичні важелі зі стримування Ірану та Росії в Азії. Окрім значних покладів алюмінієвої руди, бору, вісмуту, міді, хрому, срібла, залізної руди, свинцю, титану, солі, марганцю, ртуті, цинку, Центральна Азія виступає й одним із найбільших світових контролерів покладів хрому, золота й урану. Територія Центральної Азії містить в собі другий за розмірами обсяг запасів природного газу – 6,31 трлн. куб. м., поступаючись лише Перській затоці з її ресурсом у 73,21 трлн. куб. м. [16, с.14]. Каспійський басейн, значна частина якого розташована саме в межах цього регіону, має одну з найдавніших в світі історій розробки нафтових родовищ. Саме цим Каспій був настільки важливим ще в Російській імперії та СРСР. Для Сполучених Штатів Каспійський басейн є потенційним джерелом нафтогазових поставок та важливим вузлом шляхів транспортування для передачі цих ресурсів на ринки західного світу. Окрім того, що в Центральній Азії наявні високоякісні та конкурентноздатні поклади нафти та газу, лівова їх частка йде саме на експорт за рахунок відносно невисокого внутрішнього споживання. Важливим чинником зростання інтересу компаній США до ресурсної бази Центральної Азії була вища стабільність політичного клімату в країнах регіону

порівняно з більш традиційними для Вашингтону постачальниками нафтогазових ресурсів – Близьким Сходом і Нігерією. Нарешті, дружній для Вашингтону економічний клімат країн Центральної Азії якнайкраще сприяв інвестиціям США саме в нафто- та газодобувну галузь регіону. Відповідно до своєї геополітичної стратегії США були зацікавлені в модернізації та вдосконаленні центральноазійських технічного та транзитного комплексів, пов'язаних з нафтогазовим сектором. Згідно з прогнозами, до 2018 року нафтові родовища Центральної Азії мали продукувати близько 4 млн. барелів на день, тобто майже стільки ж, скільки на день видобувалося в Кувейті та Іраку разом узятих [13, с. 40].

Доступ до важливих нафтових родовищ, зокрема, розташованих на території держав Центральної Азії, було визначено ще Стратегією національної безпеки США 1998 р. як один з насущних інтересів країни. Він міг бути гарантованим лише в тому випадку, якщо у важливих з економічної точки зору географічних зонах буде забезпечено "стабільність та регіональну безпеку, аби гарантувати регулярний рух стратегічно важливих нафтогазових ресурсів та доступ до них" [11, с. 33]. Інтерес Америки до світових запасів нафти завжди мав цілком очевидні причини. США займають перше місце в світі за споживанням нафти (станом на 2001 рік денна потреба країни сягнула 17 млн. барелів, при цьому лише половина вжитку забезпечувалась нафтою, що її видобувають у США) [13, с. 42]. На території США зосереджені лише 2% світових нафтових багатств, тоді як споживання країни складає 25% від загальної кількості світових покладів цього виду копалин. Як зазначає З.Бжезінський, надійний доступ до щедрих ресурсів Каспію є принципово важливим не лише для США, а й для двох інших "економічно найбільш динамічних регіонів" – Європи та Південної Азії, тож панування над зоною-контролером критично важливих копалин стане "вирішальним засобом для досягнення гегемонії." [19, с. 71 – 72] Оскільки саме нафта, ймовірно за все, залишатиметься одним з ключових джерел енергії у світі, доступ до величезних нафтових ресурсів Казахстану є принциповим питанням не лише для такої наддержави як США, але й для інших провідних гравців глобальної політики. В контексті інтересів Сполучених Штатів відкриття власних ринків для нових постачальників чорного золота (насамперед, це Казахстан) надасть не лише свободу вибору ресурсної бази для країни-імпортера, але й призведе до встановлення прийнятних цін на нафту.

Саме казковість природних багатств Центральної Азії і спонукали США до глибокої взаємодії з державами регіону. Так, наявність багаторесурсної бази на території Казахстану вилилася в підписання договорів між Астаною та Вашингтоном, які стосувалися широкого та тривалого співробітництва в ділянці розвідки, видобування та транспортування таких ресурсів, як газ, нафта й благородні метали (зокрема, у видобуток нафти та газу на теренах Казахстану інвестували американські компанії "Ексон Мобіл Корпорейшн", "Шеврон" та "Конко Філіпс") [5, с. 22]. На території Казахстану знаходиться найбільша частка світових запасів залізної руди (близько 10%), хрому (близько 30%), свинцю (близько 19%), цинку (майже 10%), [17, с. 7] урану (майже 37%) [15], марганцю (майже 25%) та вугілля (майже 10%) [17, с. 7]. Ще за радянських часів Казахстан займав перше місце серед республік у виробництві жовтого фосфору та свинцю, друге за виробництвом цинку та міді та третє за видобутком вугілля та залізної руди. Найважливішим ресурсом, що знаходиться в надрах казахстанських земель, безперечно є нафта. Адже завдяки розвит-

ку нафтодобувного сектору за рахунок залучення іноземних інвестицій саме Казахстан перетворився на економічного лідера регіону, ВВП якого перевищував відповідний показник чотирьох інших держав Центральної Азії разом узятих. Перша розвідка покладів нафти на території Казахстану припадає на 1899 рік, коли родовищем-піонером стала провінція Атирау. Видобуток нафти тут розпочався в 1911 р.; перша ж справжня заявка на нафтове лідерство цієї країни припала на 1970-і рр., коли видобуток тут сягнув позначки 500 000 млн. барелів на день [14]. Найбільший нафтопровід Казахстану – Узень – Атирау – Самара, протяжність якого складає 1232 км, був збудований ще в 1970 р. та продовжував забезпечувати експорт місцевої нафти. Всього в Казахстані 150 діючих нафтових родовищ, але найбільших та найважливіших два – Тенгізьке та Карачаганакське, адже саме вони разом дають близько 40% видобутку нафти на рік. З 1979 р. важливим постачальником "чорного золота" в Казахстані слугує Тенгізьке наземне родовище [12, с. 12]. У цій же частині Казахстану розташовується наземне родовище Карачаганак місткістю приблизно 9 млрд. барелів нафти та 14,32 трлн. куб.м. природного газу. З 2000 р. почався видобуток нафти на, мабуть, найбільш перспективному та щедрому казахстанському родовищі Кашаган. Воно вважається найбільшим шельфовим нафтовим родовищем за межами Близького Сходу, п'ятим за величиною в світі та включає в себе не тільки значні поклади нафти (близько 13 млрд. барелів), але й природного газу.

Казахстану також належить одне з провідних місць у світі за покладами природного газу. Так, запаси газу, що видобувається в Казахстані, складають більш ніж 3,7 трлн. куб.м.; геологічні ресурси природного газу в державі перевищують позначку в 7 трлн. куб. м. [8] Поклади природного газу Казахстану переважно сконцентровані на заході країни в чотирьох родовищах: 46% – у Карачаганакському, 12% – у Тенгізькому, стільки ж у Кашаганському та 7% в Імашевському [14]. Крім того, Казахстан контролює 15% світових запасів урану, займаючи друге місце в світі. Поклади урану переважно зосереджені в басейнах Сирдар'ї, Чжуй-Сарі-Су та Каспію.

Окрім принципової економічної складової, що великою мірою детермінує взаємодію Вашингтону та Астани, важливою віхою двосторонніх відносин двох держав була й проблема ядерної зброї. Саме за сприяння США протягом 1992 – 2001 рр. Казахстан повністю позбувся ядерних озброєнь та став учасником ряду важливих договорів, які стосувалися нерозповсюдження даного виду зброї (серед яких і договір СНО-1), заклавши підвалини регіональної безпеки по даному напрямку.

Із встановленням двосторонньої взаємодії США та Казахстану документально закріплення отримала й військова співпраця. Основні принципи військового співробітництва між країнами було зафіксовано 1994 р. в Меморандумі про взаєморозуміння та співпрацю в галузі безпеки та військових відносин. Окрім того, що Казахстан став єдиною державою в Центральній Азії, яка не мала жодних невирішених питань щодо територіальних претензій зі своїми сусідами, він також розглядався Вашингтоном як "наріжний камінь безпеки" в усьому центральноазійському регіоні [1, с. 76]. Шляхом подальшого розвитку військово-політичних відносин з Казахстаном на початку ХХІ ст. США також отримали можливість здійснювати контроль за зростанням впливу Росії та Китаю в Центральній Азії, підтримувати власну присутність в регіоні, а також забезпечувати вплив на локальні економічні та політичні процеси. Яскраво вираженою в рамках військової співпраці США та Казахстану стала проблема боротьби із міжнародним те-

горизмом та миротворча активність у турбулентних регіонах світу: серед усіх держав Центральної Азії лише Казахстан в рамках міжнародної співпраці направив власний загін інженерно-саперного призначення до Іраку в 2003 році в рамках операції "Іракська свобода". Окрім надсилання інженерної команди в складі двадцяти семи фахівців на територію Іраку для знешкодження мін, Казахстан також надав Сполученим Штатам право використання американськими військовими літаками свого повітряного простору. Того ж року відбулося підписання двостороннього договору в галузі військової співпраці, згідно з яким інтенсифікувалися поставки спорядження (Вашингтоном Астані, зокрема, було поставлено гелікоптери "Белл УН-1 "Ірокез") та фінансування військового сектору Казахстану [7, с. 64]. Двостороння співпраця такого ґатунку між двома державами була започаткована ще наприкінці ХХ ст. З кінця 1990-х рр. розпочалося проведення регулярних спільних військових навчань та маневрів на території Казахстану та його центральноазійських країн-сусідів. З початком афганської кампанії Сполучених Штатів у жовтні 2001 р. відносини Астани та Вашингтону набули ознак зближення (зокрема, офіційна Астана майже одразу висловила стосовно безперечної солідарності з діяльністю США в Афганістані).

Звертала на себе увагу також наявність яскраво вираженого взаємозв'язку між зростанням регіональної значущості Казахстану та структурою світополітичних інтересів США на початку ХХІ ст. Адже саме за допомогою взаємодії з Казахстаном на різних напрямках США поступово планували перетворити Каспій та всю пострадянську Центральну Азію на "півмісяць можливостей". З геополітичного погляду для США Казахстан став і важливим важелем в енергетичній сфері, оскільки Астана виявляла позитивне ставлення до американських проектів з будівництва транзитних потужностей енергоресурсів в обхід одного з основних конкурентів Сполучених Штатів у регіоні – Росії. Розбудова центральноазійської інфраструктури, покликана великою мірою перетворити Казахстан з внутрішньоконтинентального гравця на епіцентр транспортних шляхів, корелювала з концепцією Нового Шовкового шляху, запропонованою Г.Клінтоном в 2001 р. Таким чином, можна констатувати специфічну взаємодоповнюваність в системі відносин США – Казахстан: якщо Астана в рамках двостороннього співробітництва з Вашингтоном впродовж двадцяти двох років отримувала не тільки підтримку політичного ґатунку, але й продовжує успішно залучати американські інвестиції для зміцнення як конкурентоспроможного та важливого регіонального актора та економічної (зокрема, енергетичної) потуги, то США забезпечували собі з боку Казахстану багаторівневу підтримку власних по-

літико-економічних проектів, що якнайкраще відповідає інтересам США в пострадянській Центральній Азії.

Список використаних джерел

1. Бакаев Л.-А.К., Кыдырбекулы Д.Б. Казахстан в фокусе геополитики США начала XXI века: проблемы и перспективы // США и Канада. – 2002. – №8. – С. 75 – 89.
2. Буров А.А. Кавказско-каспийский регион как геополитическая конструкция [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.jurnal.org/articles/2008/polit74.html#_ftnref10
3. В 2013 году товарооборот между РК и США вырос на 9%, до \$2,75 млрд. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.kt.kz/rus/economy/v_2013_godu_tovarooborot_mezhdu_rk_i_ssha_viros_na_9_d_o_2_75_mldr_1153584278.html
4. Жулинский М.Г. Геополитика Каспийского региона [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://geo.1september.ru/articlef.php?ID=200600306>
5. Кузьмина Е.М. Внешние экономические интересы как фактор экономического развития Центральной Азии. – М.: Институт экономики, 2013. – 58 с.
6. Назарбаев Н.А. На пороге XXI века. – Алматы: Атамұра, 2003. – 256 с.
7. Нурғалиев М. Казахстанско-американское военно-политическое сотрудничество в контексте геополитических интересов США в Центральной Азии // Центральная Азия и Кавказ. – № 2(50). – 2007. – С. 61 – 71.
8. Природный газ. Особый подход Казахстана [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.kazenergy.com/actions/eurasion-forum/6391-2012-09-28-06-04-17.html>
9. Умаров К. Отношения стратегического партнерства между Казахстаном и США переживают новый качественный подъем [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.zakon.kz/4612354-otnosheniya-strategicheskogo>
10. Шаймарданов Е.Р. Казахстанско-американские отношения в процессе становления суверенитета Республики Казахстан: Авторефер. на соискание учен. степени канд. полит. наук: спец. 23.00.02 "Политические институты, процессы и технологии". – Алматы, 1993. – 23 с.
11. A National Security Strategy for a New Century. The White House, October 1998. – 59 p.
12. Caspian Sea Region. Overview of oil and natural gas in the Caspian Sea Region. U.S. Energy Information Administration. Independent Statistics & Analysis. – 25 p.
13. Iftikharul Islam. The U.S. Role and Policy in Central Asia: Energy and Beyond // The Arts Faculty Journal, July 2010 – June 2011. – P. 33 – 51.
14. Kazakhstan. Overview. U.S. Strategy Information Administration. Independent Statistics & Analysis [Electronic resources]. – Acces mode: <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=kz>
15. Kazakhstan Uranium Production Forecast for 2013 through 2016 [Electronic resources]. – Acces mode: <http://nextbigfigure.com/2013/04/kazakhstan-uranium-production-forecast.html>
16. Miguel A.Perez Martin. Geo-Economics in Central Asia and the "Great Game" of Natural Resources: Water, Oil, Gas, Uranium and Transportation Corridors // Area: Asia – Pacific / Central Asia Observatory Working Paper 59/2009 (Translated from Spanish). 19/4/2010. – Elcano Royal Institute. – Madrid – Spain. – 27 p.
17. Richard B.Stephens, Jr. The United States' National Interests in Central Asia. Air Command and Staff College. Air University. Maxwell Air Force Base, Alabama. – 23 Mar 2000. – 52 p.
18. S.F.Starr, Bulat Sultanov, S.Enders Nimbush, Fatima Kukeyeva, Svante E.Cornell, Askar Nursha. Looking Forward. Kazakhstan and the United States. – Central Asia-Caucasus Institute. Silk Road Studies Program. – 52 p.
19. Zbignev Brzezinski. The Choise: Global Domination or Global Leadership. – NY: Basic Book, 2005. – 242 p.

Надійшла до редколегії 15.10.14

Г. Мингазутдинова, асп.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

КАЗАХСТАН В СИСТЕМЕ ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКИХ ИНТЕРЕСОВ США В КОНЦЕ ХХ – НАЧАЛЕ ХХІ вв.

Статья посвящена архитектуре экономических и военных интересов США относительно самого большого центральноазиатского государства – Казахстана в конце ХХ – в начале ХХІ вв.

Ключевые слова: Центральная Азия, Казахстан, нефтегазовые ресурсы, военное сотрудничество.

G. Mingazutdinova, Graduate Stud.

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

KAZAKHSTAN IN THE U.S. FOREIGN POLICY INTERESTS (LATE 1990 – EARLY XXI CENT.)

The article touches upon the U.S. economic and security interests in relations with Kazakhstan and defines the place of the latter in the U.S. foreign policy priorities.

Key Words: Central Asia, Kazakhstan, oil and gas resources, military cooperation.